

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Hudební výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	2 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehupebních a hudebních zvuků
- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět hudební výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně (ve všech ročnících je výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Výuka probíhá ve třídě a v místnosti muzikoterapie. Při výuce dochází ke spojování tříd a spojování žáků z různých ročníků. Velký prostor je věnován muzikoterapii.

Žáci se prostřednictvím hudby dokáží odreagovat od denních problémů, rozvíjí se jejich hudební citění, smysl pro rytmus, intonace, paměť i neverbální komunikace. Učí se manipulovat s jednoduchými hudebními nástroji a doprovázet se při zpěvu.

Vystupováním žáků na různých kulturních a školních akcích se rozvíjí jejich sebevědomí.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- dáváme žákům možnost osvojit si a seznámit se s hrou na různé hudební nástroje v rámci jejich schopností
- neustálým opakováním a zdokonalováním upevňujeme poznatky a dovednosti (zpěv, hra na jednoduché nástroje, pohyb)

Kompetence k řešení problémů:

- žákovi nabízíme dostatek příležitostí k poznávání a řešení známých situací

- žáka citlivě seznamujeme s okolním prostředím, vedeme ho k vytváření a navazování pozitivních vztahů ke svému okolí
- pro žáka vytváříme příjemné, bezpečné a stimulující prostředí

Kompetence komunikativní:

- vhodně využíváme metody nápodoby při nácviu hry na jednotlivé rytmické nástroje, improvizovaném pohybu, intuitivním zpěvu
- poskytujeme dostatek podnětů, metod, aby žák dokázal vyjádřit pohybem, hrou, zpěvem své pocity, prožitky, nálady

Kompetence sociální a personální:

- učíme děti kultivovanému chování při návštěvě koncertu, veřejných vystoupeních aj.
- vhodně vedeme žáky k tomu, aby se nebáli projevit na veřejnosti své nadání ve zpěvu, hře, pohybu
- pomocí různých her a činností učíme žáka uvědomovat si svou vlastní osobu

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k tomu, aby dokázali vhodně využívat času pro relaxaci a odpočinku vhodným poslechem relaxační hudby a hry na přírodní nástroje

Kompetence pracovní:

- podporujeme u žáka snahu o dokončení činnosti – zvládnutí jednoduchých pravidel her se zpěvem, nácviu tanečků a pohybových etud
- učíme žáky, aby se uměli radovat z výsledků svého snažení – naučí se nové písni, zvládne doprovod, hezky zatančí...

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

žák by měl

1. zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii
2. rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
3. zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje
4. doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje
5. zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu
6. soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
<ul style="list-style-type: none"> - seznamovat se se správným dýcháním při vytváření zvuků, tónů - rozlišovat hudební a nehudební zvuky - seznamovat se se zpěvem jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje - pokusit se o správný úchop jednotlivých nástrojů a vytvoření zvuku - podle svých možností se pohybově vyjádřit - umět naslouchat po určitou dobu hudební produkci 	<p>Jednoduchá dechová a intonační cvičení.</p> <p>Poslech hry na rytmické i melodické nástroje, přírodně laděné nástroje. Muzikoterapie. Poslech zvuků přírody – pobyty v přírodě.</p> <p>Nácvik a zpěv jednoduchých písní.</p> <p>Při kolektivní hře využití jednoduchých rytmických perkusivních nástrojů.</p> <p>Jednoduché pohybové etudy.</p> <p>Poslech hry na rytmické i melodické nástroje, nahrávky CD a DVD, návštěva koncertu.</p>	<u>1. - 3. ročník</u>
		<u>4. - 6. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - podle svých schopností rozvíjet správné dýchání a intonaci - poznat nehudební zvuky a zvuky některých hudebních nástrojů - pokusit se o zpěv alespoň části jednoduchých písní 	<p>Dechová cvičení, intonační cvičení s využitím jednoduchých hudebních nástrojů.</p> <p>Formou hry rozlišovat zvuky a tóny, poslech zvuků v přírodě. Muzikoterapie.</p> <p>Zpěv písní v základních tóninách C dur, D dur.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - umět si vybrat konkrétní nástroj a pokusit se o hru na něj - podle svých schopností pohybem vyjádřit náladu písně či skladby - soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby 	<p>Individuální nácvik hry na jednoduché hudební nástroje.</p> <p>Využití jednoduchých pohybových her a improvizací.</p> <p>Poslech nahrávek CD a DVD, hry na přírodní nástroje, návštěva koncertu. Muzikoterapie.</p>	
		<u>7. – 10. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii - rozlišovat zvuky hudebních nástrojů - zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje - doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje - zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu - soustředit se na poslech relaxační hudby a delší skladby 	<p>Dechová a melodická cvičení, upevňování dosud získaných dovedností.</p> <p>Poslech hry na různé hudební i přírodně laděné nástroje.</p> <p>Nácvik a opakování jednoduchých písní.</p> <p>Hravou formou získávat dovednosti ve hře na různé další jednoduché hudební nástroje.</p> <p>Rytmizace jednoduchých říkadel s využitím pohybového vyjádření nálady, pocitu a emocí.</p> <p>Poslech písní, drobných skladeb, relaxační hudby, nehudbních zvuků – pobyt v přírodě. Muzikoterapie.</p>	

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Vyučovací předmět:	Pohybová výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	2 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět pohybová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně.

Pohybová výchova je zaměřena především na získávání a zvládnutí základních pohybových dovedností. V rámci možností a schopností žáků rozvíjí jejich pohybovou kulturu, pomáhá rozvíjet motoriku žáků, orientaci v prostoru a na vlastním těle. Vyučovací předmět napomáhá rovněž k rozvoji myšlení a vnímání, přispívá ke zmírnění důsledků zdravotních postižení žáků.

Celkově je pohybová výchova koncipována tak, aby zlepšovala žákův prožitek fyzický a psychický. Pomáhá k odreagování napětí, překonání únavy, zlepšení nálady a koncentrace pozornosti.

Vyučovací předmět seznamuje žáky s různými pohybovými a relaxačními činnostmi, učí je rozvíjet a využívat vlastní pohybové schopnosti a dovednosti. Učí žáky vnímat prožitky z pohybové činnosti.

Výuka probíhá především v tělocvičně, na hřišti, na vycházkách, ve třídách a ve sportovních areálech (plavecký, atletický a další), případně ve volné přírodě (školy v přírodě, výlety apod.) v rámci sezónních her. Při výuce dochází ke spojování žáků z různých ročníků a tříd z důvodu realizace pohybových a sportovních her, plavání.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- upevňujeme a opakujeme získávané pohybové dovednosti, vedeme žáky k vytvoření a upevnění návykových pohybových stereotypů
- směřujeme žáky k porozumění jednoduchých pokynů, povelů a symbolů
- pro zvládnutí předvedených pohybů a činností poskytujeme žákovi dostatečný prostor, čas a podporu jiné dospělé osoby

Kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k řešení známých, opakujících se a měnících se situací na základě nápodoby a vlastních zkušeností především prostřednictvím pohybové aktivity, případně motorické činnosti
- povzbudíme žáky při překonávání překážek a nezdarů, učíme je překonávat bariéry

Kompetence komunikativní:

- využíváme sportovních situací k získání komunikativních dovedností
- podporujeme žáky při reakci na určitý pokyn, povel či symbol
- poskytujeme žákům možnost podílet se na průběhu vyučovací hodiny a rozvíjet vzájemnou komunikaci
- vedeme žáky k pocitu jedinečnosti – podporujeme jejich reakce na své jméno, oslovení

Kompetence sociální a personální:

- zařazujeme do hodin relaxační cvičení, která pomáhají uvědomovat si sebe, své tělo a své smyslové prožívání
- rozvíjíme individuální a sociální dovednosti pro vzájemnou spolupráci, zejména při sportovních a pohybových činnostech
- rozvíjíme schopnost orientace v prostředí, ve kterém se žák pohybuje

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k respektování a dodržování naučených stereotypů k ochraně a podpoře zdraví
- směřujeme žáky k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence pracovní:

- pravidelně upozorňujeme a vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti
- vedeme žáky k uplatňování základních hygienických zásad
- rozvíjíme smyslové vnímání žáků při manipulačních činnostech s tělovýchovným náčiním a dalšími pomůckami
- nacvičujeme s žáky ukládání sportovního náčiní a pomůcek

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

žák by měl

1. získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
2. zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost
3. reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti
4. mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
5. rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh
6. zvládnout uvolnění a zklidnění organismu

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
		<u>1. – 3. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s průběhem pohybové aktivity a motorické činnosti - učit se základní pohyby, spojovat je - učit se rozpoznat vhodné oblečení na pohybovou aktivitu - porozumět pokynu k pohybové aktivitě - reagovat, snažit se navázat oční kontakt při pokynu, povelu k pohybové aktivitě - učit se napodobit pohybové činnosti, dovednosti, částečně se orientovat v prostoru dle svých individuální možností a schopností - učit se rozvíjet hrubou i jemnou motoriku pomocí pohybových aktivit - snažit se uvědomovat si své tělo a vnitřně prožívat svoji pohybovou činnost 	<p>Seznámení s prostorem, s orientací v prostoru a na svém těle, pohybové a motivační hry. Napodobivé a hudebně pohybové hry.</p> <p>Příprava na pohybovou činnost – základní hygienické zásady, části oděvu, obuv, nácvik porozumění pokynu či symbolu (ukázka, hra) k dané činnosti a pohybové aktivitě.</p> <p>Nácvik reakce na hlas nebo zvukový signál, nácvik navázání očního kontaktu, nácvik porozumění určitým pokynům, povelům pro pohybovou aktivitu či motorickou činnost.</p> <p>Nácvik prostorové orientace v měnících se prostředí, pohybové hry, napodobivé hry a vycházky v terénu.</p> <p>Rozvíjení hrubé i jemné motoriky s náčiním, koordinace pohybu s náradím (tradiční, netradiční). Hudebně pohybové hry, rytmizace.</p> <p>Dechová a relaxační cvičení, prvky jógových cvičení.</p>	
		<u>4. - 6. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně se zapojovat do pohybových aktivit a motorických činností - seznamovat se s cvičebními pomůckami a učit se s nimi 	<p>Orientace v prostoru a na svém těle, pohybová aktivita s využitím tradičního i netradičního náčiní, cvičení na náradí, cvičení obratnosti, napodobivé a hudebně</p>	

<p>manipulovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - s pomocí poznat vhodné oblečení na pohybovou aktivitu, rozumět pokynům k danému pohybu či aktivitě - postupně si osvojovat schopnost reagovat na pokyny, povely k dané pohybové činnosti - postupně si osvojovat základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - seznamovat se s řešením pohybových situací na základě nápodoby - snažit se rozvíjet hrubou i jemnou motoriku a koordinaci pohybů a poloh - postupně si osvojit uvolnění a zklidnění organismu 	<p>pohybové hry.</p> <p>Procvičování částí oděvu, obuv, procvičování porozumění pokynů pro danou pohybovou aktivitu a motor. činnost.</p> <p>Podpora a upevňování reakce na hlas, navázání očního kontaktu při daném pokynu či povelu, upevňování porozumění pokynům a povelům pro danou pohybovou aktivitu a motorickou činnost.</p> <p>Nácvik pohybové činnosti, prostorové orientace a řešení dalších pohybových situací podle pokynů, povelů a symbolů a nápodobou.</p> <p>Hudebně pohybové hry, rytmizace. Koordinace pohybu s nářadím (tradiční, netradiční). Rozvíjení hrubé i jemné motoriky s náčiním.</p> <p>Dechová gymnastika a využívání relaxačních technik.</p>	
		<u>7. - 10. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám - zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost - reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti 	<p>Hudebně pohybové hry a sportovní hry, kompenzační cvičení, orientace v měnícím se prostoru a na svém těle, využití tradičního i netradičního náčiní, cvičení na nářadí, cvičení obratnosti.</p> <p>Reakce na pokyny k přípravě na pohybovou činnost. Procvičování porozumění pokynu pro přípravu na danou motorickou činnost, oděv, obuv.</p> <p>Hlasová, signální a symbolická podpora, upevňování</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh - zvládnout uvolnění a zklidnění organismu 	<p>očního kontaktu při daném pokynu či povelu pro danou pohybovou aktivitu a motorickou činnost.</p> <p>Nácvik prostorové orientace v měnícím se prostředí, pohybové hry, napodobivé a netradiční hry, vycházky v terénu.</p> <p>Rozvíjení hrubé i jemné motoriky s náčiním i bez náčiní, v různých polohách. Manipulace a experimentace s netradičními náčiními, koordinace pohybů.</p> <p>Zvládání uvolnění a zklidnění organismu vzhledem k individuálním možnostem žáka. Dechová gymnastika, relaxační techniky, jógová cvičení.</p>	
---	--	--

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Vyučovací předmět:	Pracovní výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	1. – 4. roč. 1 hod. týdně, 5. – 6. roč. 2 hod. týdně, 7. – 10. roč. 3 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Předmět pracovní výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s touto hodinovou dotací: 1. - 4. ročník 1 hodina týdně, 5. a 6. ročník 2 hodiny týdně, 7. -10. ročník 3 hodiny týdně.

Vyučovací předmět přináší základní pracovní dovednosti, rozvíjí jemnou motoriku žáků, podporuje jejich samostatnost. Seznamuje žáky s různými pracovními materiály, postupy, činnostmi. Pracovní výchova je zaměřena na nácvik sebeobsluhy, nácvik pracovních návyků a dovedností a na nácvik péče o okolní prostředí. Podněcuje žáky ke spolupracování s ostatními a k probouzení zájmu o různé druhy činností.

Výuka probíhá ve třídách, pracovní dílně, na pozemku školy, venku (v hromadných dopravních prostředcích, obchodech, úřadech, ve městě,...).

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- při práci s žákem uplatňujeme individuální přístup zohledňující jeho vývojovou úroveň, každému žákovi je na míru zpracován roční individuální plán
- nabízíme žákům řadu pracovních činností, které mohou uplatnit v praktických situacích
- učební materiál a pomůcky uzpůsobujeme specifickým vzdělávacím potřebám žáka
- získané zkušenosti spojujeme s praktickým životem žáka

Kompetence k řešení problémů:

- předkládáme žákům dostatek námětů k překonávání problémů souvisejících s pracovními činnostmi
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností při řešení problémů praktického života
- předkládáme žákům různé možnosti a postupy práce, odborníky na které se mohou v případě nesnázi obrátit
- učíme žáka překonávat bariéry

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k plnění pracovních činností podle slovního návodu
- nabízíme žákům možnosti a prostor k prezentaci svých pracovních výrobků a výsledků
- vytváříme prostor pro komunikaci a plně respektujeme žákovy vyjadřovací možnosti
- vytváříme a rozvíjíme komunikační dovednosti, které přispívají k utváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální:

- vedeme žáky ke skupinové spolupráci při pracovní výchově
- učíme žáky udržovat vztahy s vrstevníky
- seznamujeme žáky s riziky, která mohou nastat při pracovních činnostech a jejich efektivní a rychlé odstranění či ošetření

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k získávání základních pracovních dovedností a návyků
- pomocí různých činností učíme žáka uvědomovat si svou vlastní osobu

Kompetence pracovní:

- vedeme žáky k samostatnosti a soběstačnosti
- předkládáme žákům různé pracovní dovednosti, postupy a operace při plnění pracovních činností
- klademe důraz na trpělivost při pracovní výchově
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- vytváříme pracovní činnosti, při kterých žáci využívají spolupráce se svými spolužáky

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

SEBEOBSLUHA (SEBEOBSLUŽNÉ ČINNOSTI)

žák by měl

1. zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)
2. dodržovat klid a čistotu při stravování
3. umět používat příbor
4. udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

žák by měl

5. zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
6. vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
7. pracovat podle slovního návodu
8. udržovat pracovní místo v čistotě

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

žák by měl

9. zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

žák by měl

10. provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
11. pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny
12. používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
13. dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

žák by měl

14. provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy
15. prostírat stůl pro běžné stolování
16. zvládnout nákup a uložení základních potravin
17. připravit jednoduchý pokrm podle pokynů
18. dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
		<u>1. – 3. ročník</u>
	Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)	
<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat sebeobslužné činnosti a při jednotlivých činnostech spolupracovat - zkoušet pracovat podle názorného příkladu - zkoušet pracovat podle slovního návodu - snažit se zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) - dodržovat klid a čistotu při stravování - seznámit se s používáním příboru - snažit se udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí 	<p>Pozorování různých sebeobslužných činností. Rozvoj spolupráce. Práce dle názorného příkladu. Práce dle slovního návodu. Nácvik svlékání a oblékání oblečení. Nácvik obouvání a přezouvání. Nácvik ukládání věcí na určené místo. Nácvik hygienických návyků – mytí rukou, používání mýdla a ručníku. Nácvik úklidu stolu po stravování.</p>	
	Práce s drobným materiálem	
<ul style="list-style-type: none"> - pozorovat pracovní činnost - spolupracovat při činnosti - zkoušet pracovat podle názorného příkladu - seznamovat se s různými materiály a pomůckami, se základními manuálními dovednostmi - seznamovat se s tradičními i netradičními materiály, vytvářet různé předměty - snažit se pracovat podle slovního návodu - seznamovat se s udržováním čistoty pracovního místa 	<p>Pozorování a spolupráce při pracovních činnostech. Hry s různým druhem materiálů – hlazení, mačkání, trhání, nalepování, modelování. Hry s barvami – natírání, zapouštění, otiskování. Seznamování se s různými materiály a pomůckami. Práce podle slovního návodu. Seznamování se s udržováním čistoty pracovního místa.</p>	
	Práce montážní a demontážní	
<ul style="list-style-type: none"> - dotýkat se předmětů - seznamovat se a manipulovat s jednoduchými stavebnicemi 	<p>Manipulace s předměty – uchopování, pokládání, podávání, pokládání. Hry se stavebnicemi.</p>	

	Pěstitelské práce	
- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích - pozorovat péči o pokojové a užitkové rostliny	Pozorování přírody – vycházky, sběr přírodního materiálu. Pozorování péče o pokojové a užitkové rostliny.	
	Práce v domácnosti	
- seznamovat se s domácími pracemi - snažit se zapojovat do činnosti - seznamovat se s prostíráním stolu pro běžné stolování - seznamovat se s nakupováním a uložením základních potravin - spolupracovat při přípravě jednoduchých pokrmů podle pokynů - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	Seznamování se s jednoduchými pracemi v domácnosti – utírání stolu, prachu, mytí, utírání a ukládání použitého nádobí. Příprava stolu ke stolování. Nácvik nakupování a ukládání potravin – pohyb po obchodě, ukládání potravin do vozíku, do lednice, ... Příprava jednoduchých pokrmů. Dodržování hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti.	
		<u>4. – 6. ročník</u>
	Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)	
- spolupracovat při činnosti - zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) - dodržovat klid a čistotu při stravování - umět používat příbor - udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	Nácvik svlékání a oblékání oblečení – rozepínání zipů. Nácvik obouvání a přezouvání. Nácvik ukládání věcí na určené místo. Nácvik hygienických návyků – mytí rukou, používání mýdla a ručníku. Kultura stravování. Nácvik používání příboru. Nácvik úklidu stolu po stravování. Nácvik úklidu ve třídě – úklid pomůcek.	
	Práce s drobným materiálem	
- spolupracovat při činnosti	Hry s různým druhem materiálů – hlazení, mačkání, trhání,	

<ul style="list-style-type: none"> - zkoušet pracovat podle názorného příkladu - seznamovat se s různými materiály - rozvíjet základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - jednoduchými postupy, s pomocí, vytvářet různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - snažit se pracovat podle slovního návodu - s pomocí udržovat pracovní místo v čistotě 	<p>nalepování, navlékání, modelování. Hry s barvami – natírání, otiskování, zapouštění, vybarvování. Seznamování se s různými materiály. Rozvoj základních manuálních dovedností.</p> <p>Práce podle slovního návodu. Udržování čistoty pracovního místa.</p>	
	Práce montážní a demontážní	
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami 	<p>Manipulace s předměty – uchopování, pokládání, podávání, třídění, skládání, vkládání. Hry se stavebnicemi.</p>	
	Pěstitelské práce	
<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích - seznamovat se s pěstováním, ošetřováním a pečováním o nenáročnou pokojovou i užitkovou rostlinu - používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní (s pomocí) - s pomocí dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě 	<p>Pozorování přírody – vycházky do okolí, sběr přírodního materiálu. Seznamování se s pěstováním a ošetřováním pokojových i užitkových rostlin. Nácvik péče o nenáročnou rostlinu. Nácvik používání pomůcek a náčiní při práci na zahradě.</p> <p>Dodržování hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě.</p>	
	Práce v domácnosti	
<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí - snažit se prostřít stůl pro běžné stolování - rozvíjet dovednost nakupování a ukládání základních potravin - s pomocí připravit jednoduchý pokrm - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti 	<p>Nácvik jednoduchých prací v domácnosti – utírání stolu, prachu, mytí, utírání a ukládání použitého nádobí. Příprava stolu ke stolování. Nácvik nakupování – pohyb po obchodě, ukládání potravin do vozíku, ukládání potravin do lednice, ... Příprava svačiny – mazání, míchání, nalévání. Dodržování bezpečnosti a hygieny práce v domácnosti.</p>	

		<u>7. – 10. ročník</u>
	Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) - ukládat věci na své místo - dodržovat klid a čistotu při stravování - umět používat příbor - udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí 	<p>Svlékání a oblékání oblečení – rozepínání zipů, nácvik rozepínání a zapínání knoflíků, obouvání a přezouvání. Nácvik ukládání věcí na určené místo.</p> <p>Nácvik hygienických návyků – mytí rukou, používání mýdla a ručníku, používání kapesníku, používání WC. Klid a čistota při stravování.</p> <p>Používání příboru.</p> <p>Úklid stolu po stravování, udržování pořádku ve třídě.</p>	
	Práce s drobným materiálem	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracovat podle slovního návodu - udržovat pracovní místo v čistotě 	<p>Práce s různým druhem materiálů – třídění, mačkání, trhání, stříhání, navlékání, propichování, modelování, tvarování, nalepování.</p> <p>Hry s barvami – natírání, otiskování, zapouštění, vybarvování. Vytváření jednoduchých předmětů.</p> <p>Práce podle slovního návodu.</p> <p>Čistota pracovního místa.</p>	
	Práce montážní a demontážní	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami 	Práce se stavebnicemi – skládání, spojování, stavění.	
	Pěstitelské práce	
<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích - pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny - používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě 	<p>Pozorování přírody – vycházky, sběr přírodního materiálu.</p> <p>Pěstování a ošetřování nenáročných pokojových i užitkových rostlin.</p> <p>Nácvik používání zahradního náčiní – zalévání, hrabání, používání zahradního kolečka, zametání.</p> <p>Dodržování zásad hygieny a bezpečnosti.</p>	

	Práce v domácnosti	
<ul style="list-style-type: none"> - provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy - prostřít stůl pro běžné stolování - zvládnout nákup a uložení základních potravin - připravit jednoduchý pokrm podle pokynů - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti 	<p>Drobné domácí práce – utírání stolu, prachu, umývání, utírání a ukládání použitého nádobí.</p> <p>Stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování.</p> <p>Nácvik nakupování – pohyb po obchodě, ukládání potravin do vozíku, do lednice, do skříňky.</p> <p>Příprava svačiny – mazání, míchání, nalévání.</p> <p>Vybavení kuchyně – poznávání a využití.</p> <p>Základy hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti.</p>	

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Vyučovací předmět:	Rehabilitační tělesná výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	4 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět rehabilitační tělesná výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku 4 hodiny týdně, předmět je realizován jako alternativní forma zdravotní tělesné výchovy.

Cílem tohoto předmětu je osvojení základních motorických dovedností, rozvíjení schopností, prožitek z pohybu, nová zkušenost s vlastním tělem, navázání kontaktu – celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

Výuku rehabilitační tělesné výchovy provádí vyškolený fyzioterapeut nebo speciální pedagog s rehabilitačním zaměřením. Předmět rehabilitační tělesná výchova je určen žákům s nejtěžší formou mentálního postižení, u nichž je snižená schopnost spontánního pohybu. Pedagogičtí pracovníci tříd provádí se žáky činnosti z konceptu bazální stimulace.

Výuka probíhá v samostatné místnosti fyzioterapie, ve třídách, v tělocvičně, na hřišti, na vycházkách a v různých sportovních areálech (např. plavecký, atletický a další) s využitím tradičních, netradičních náradí a náčiní. Při výuce v tělocvičně, v plaveckém bazénu, ... dochází ke spojování tříd z různých ročníků.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- upevňujeme a opakujeme získávané pohybové dovednosti, vedeme k vytvoření a upevnění

- návykových pohybových stereotypů
- směřujeme žáky k reagování na jednoduché pokyny, povely, symboly

Kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k řešení známých, opakujících se a měnících se situací na základě vedení, nápodoby a vlastních zkušeností především prostřednictvím motorické činnosti
- povzbuzujeme žáky při překonávání překážek a nezdarů

Kompetence komunikativní:

- využíváme pohybových situací k získání komunikativních dovedností
- poskytujeme žákům možnost podílet se na průběhu vyučovací hodiny a rozvíjet vhodné formy komunikace dle individuálních možností žáka
- vedeme žáky k vytvoření a upevnění dovednosti při reakci na určitý pokyn, povel či symbol

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjíme individuální a sociální dovednosti při vzájemné spolupráci, při masážích, při polohování, dechových cvičení apod.
- zařazujeme do hodin relaxační techniky, při kterých dochází k uvědomování si vlastního těla

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k uvědomování si a respektování vhodného chování k ochraně zdraví v rámci výuky motorických činností
- směřujeme žáky k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence pracovní:

- pravidelně upozorňujeme a vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti
- vedeme žáky k uplatňování základních hygienických zásad
- podporujeme smyslové vnímání při rozvíjení hrubé a jemné motoriky
- vedeme žáky k rozvoji sebeobslužných činností

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

žák by měl

1. získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
2. rozvíjet motoriku a koordinaci poloh
3. zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost
4. reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti
5. snažit se o samostatný pohyb

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
		<u>1. - 3. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se s pohybovou aktivitou a motorickou činností s cílem získat k ní pozitivní vztah - seznamovat se s cvičebními pomůckami a učit se s nimi manipulovat - postupně rozvíjet vedením a nápodobou hrubou i jemnou motoriku, koordinaci poloh - seznamovat se a učit se rozpoznat dané prostředí a pomůcky pro pohybovou aktivitu - postupně rozvíjet vedením a nápodobou navázání očního kontaktu při pokynu, povelu k pohybové aktivitě a motorické činnosti - snažit se napodobit jednoduché motorické činnosti dle individuálních motorických možností žáka 	<p>Orientace v prostoru a na svém těle, dechová a relaxační cvičení, masáže, pohybové, motivační a rytmické hry (cvičení s hudbou), úvodní seznamování s vodou (omývání, foukání do vody), hry ve vodě.</p> <p>Napodobování pohybů, průpravné cviky, pohybová cvičení s využitím tradičních i netradičních pomůcek (různé míče, švihadla, tyče, kroužky, drátěnky, stuhy, šátky, čepice, hračky, pet lahve...).</p> <p>Stimulace pohybu v prostoru a změny poloh (polohování), vzájemná koordinace těla a končetin, tvoření špetky, přebírání, úchop drobných předmětů a manipulace s nimi, hledání a vylovení předmětů ve vodě, uvolňování spastických částí těla, usměrňování mimovolních pohybů, odstraňování automatismů.</p> <p>Seznámení s prostorem vedením a nápodobou, experimentace a následná vedená manipulace s různými pomůckami (ozvučené pomůcky různých barev a tvarů), pohyb ve vodě – v brouzdališti, ponoření do vody.</p> <p>Nácvik reakce na hlas, dotyk nebo zvukový signál (píšťalka, bubínek, tlesnutí...), navázání očního kontaktu, nácvik porozumění určitým pokynům, povelům, symbolům pro pohybovou aktivitu či motorickou činnost.</p> <p>Napodobování pohybů horních a dolních končetin, plazení, lezení, chůze, běh, skok, sed, překonávání překážek, plaveckých pohybů. Stimulace pohybu,</p>	

	rozvíjení hybnosti, polohování, alternativní formy činností dle individuálních motorických schopností a dovedností žáka (vhodné kompenzační pomůcky).	
		4. - 6. ročník
- aktivně se zapojovat do pohybových a motorických činností	Orientace v prostoru a na svém těle, pohybová aktivita s využitím tradičního i netradičního náčiní, cvičení na nářadí, cvičení obratnosti, napodobivé a hudebně pohybové hry s cílem vnitřního prožívání, senzomotorická cvičení (trampolína, vodní postel), hry ve vodě a s vodou.	
- učit se rozvíjet vedením a nápodobou hrubou i jemnou motoriku, koordinaci poloh	Stimulace pohybu v prostoru a změny poloh (polohování), stimulace fyziologického pohybu (přetáčení, plazení, lezení), rozvoj jemné motoriky – hry s míčem, např. kutálení, házení, chytání, kopání. Senzomotorická a psychomotorická cvičení (uvědomování si vlastního těla), vyrovnávání svalových dysbalancí, uvolňování spastických částí těla, protahování kontraktur (zkrácení svalových skupin), posilování oslabených svalových skupin, masáže.	
- učit se rozpoznat a zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	Nácvik sebeobslužných dovedností (svlékání, oblékání, obuv), procvičování porozumění pokynů, povelů, symbolů	
- postupně rozvíjet a upevňovat schopnost reakce na pokyny a povely k dané pohybové aktivitě a motorické činnosti	Nácvik pohybové činnosti v daném prostředí (tělocvična, hřiště, bazén), prostorové orientace a řešení dalších pohybových situací podle pokynů, povelů, symbolů, vedením a nápodobou. Využití hudebně pohybových činností s cílem vlastního prožitku.	
- učit se provést samostatný pohyb	Stimulace pohybu v měnícím se prostoru, rozvíjení hybnosti a obratnosti (s využitím tradičních a netradičních pomůcek), polohování, alternativní formy činností dle	

	individuálních motorických schopností a dovedností žáka (vhodné kompenzační pomůcky), nácvik pohybů horních a dolních končetin, jejich koordinace, leh, sed, stoj, chůze, běh, skok. Snažit se provést cílený pohyb jednotlivých částí těla vedením a nápodobou, cvičení volní motoriky, leh na vodu (leh na břicho, leh na zádech).	
		<u>7. - 10. ročník</u>
- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	Napodobivé a hudebně pohybové hry s uvědoměním si vlastního prožitku, rozvíjení vlastního aktivního pohybu, základní gymnastické prvky, využití tradičních i netradičních pomůcek, cvičení obratnosti v prostoru, na nářadí, hry ve vodě a s vodou.	
- rozvíjet motoriku a koordinaci poloh	Rozvoj jemné a hrubé motoriky (manipulace s náčiním, cvičení na nářadí), stimulace pohybu v prostoru a změny poloh (polohování), balanční cvičení, experimentace s alternativním náčiním, kompenzační cvičení, masáže, získávání plaveckých dovedností a stylů.	
- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	Hlasová, signální a symbolická podpora, upevňování očního kontaktu při daném pokynu či povelu pro danou pohybovou aktivitu a motorickou činnost. Nácvik sebeobslužných dovedností (svlékání, oblékání, obuv).	
- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti	Nácvik prostorové orientace v měnícím se prostředí, pohybové hry, napodobivé a netradiční hry, vycházky v terénu. Využití hudebně pohybových činností s cílem vlastního prožitku, sezónní sportovní aktivity.	
- snažit se o samostatný pohyb	Stimulace pohybu v měnícím se prostoru, rozvíjení hybnosti a obratnosti, polohování, alternativní formy	

	činností dle individuálních motorických schopností a dovedností žáka, relaxační techniky, dechová cvičení, provést daný pohyb aktivně nebo s pomocí, zdokonalování plaveckých dovedností a stylů.	
--	---	--

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a komunikace
Vyučovací předmět:	Rozumová výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	3 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní hůlkového písma

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Předmět rozumová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku 3 hodiny týdně.

Rozumová výchova v sobě zahrnuje rozvíjení poznávacích schopností, pozornosti, myšlení, paměti, vytváření početních představ a rozvíjení grafických dovedností na optimální možnou úroveň.

Cílem je umožnit žákům určitou orientaci v okolním prostředí, komunikovat s ostatními pomocí různých forem augmentativní a alternativní komunikace, určitou formu soběstačnosti a nezávislosti na ostatních. Vede je k pocitu jistoty a bezpečí díky sociálnímu kontaktu s okolím.

Výuka probíhá nejčastěji ve třídě, ale i na vycházkách, výletech v okolí školy.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- ve velké míře užíváme názorných učebních pomůcek / obrázky, knihy, fotografie.../
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení
- získané zkušenost spojujeme s využitím v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů:

- připravujeme žáky na problémy v běžných životních situacích a předcházíme komunikačním problémům
- nabízíme žákům dostatek příležitostí k poznávání a řešení známých situací

- učíme žáky překonávat komunikační bariéry

Kompetence komunikativní:

- klademe důraz na verbální či neverbální komunikaci s vrstevníky a s dospělými
- pro rozvoj komunikace využíváme augmentativní a alternativní komunikační systémy
- učíme žáky pojmenovávat základní pocity a vhodně prožívat silné emocionální zážitky
- vytváříme prostor pro komunikaci

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjíme komunikaci v rámci různých sociálních vztahů a situací
- v modelových a praktických situacích upozorňujeme na vhodné a nevhodné chování

Kompetence pracovní:

- rozvíjíme nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- využíváme jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- vedeme žáky k jednoduchým pracovním činnostem
- využíváme rozlišování předmětů různé velikosti a tvarů
- rozvíjíme uchopování předmětů a manipulaci s nimi

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

žák by měl

1. pojmenovat části svého těla případně na ně ukázat
2. reagovat na oslovení jménem, znát své jméno
3. znát členy své rodiny
4. poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem
5. vnímat různé podněty a reagovat na ně
6. orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor
7. poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti
8. vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže
9. řadit obrázky podle zadaných kritérií

ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI

žák by měl

10. koncentrovat se na určitou činnost
11. rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků
12. zvládnout složení dějových obrázků
13. orientovat se na stránce, na řádku
14. číst vybraná písmena a krátká slova
15. opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku
16. přiřazovat číslice počtu prvků

ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ

žák by měl

17. uchopit a podržet podaný předmět
18. uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní
19. nakreslit různé druhy čar
20. poznat grafickou podobu písmen
21. napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic
22. poznat základní geometrické tvary

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
	Rozvíjení poznávacích schopností	<u>1. - 3. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomovat si části svého těla - reagovat na oslovení jménem - reagovat na členy své rodiny - reagovat na své spolužáky i učitele - vnímat různé podněty a reagovat na ně - orientovat se v prostředí třídy - seznamovat se s předměty denní potřeby - seznamovat se základními hygienickými a sebeobslužnými činnostmi - vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity - udržet oční kontakt na předmět 	<p>Uvědomování si svého těla. Navázání kontaktu, vyhledávání sociálních kontaktů. Reakce na členy své rodiny (fotografie). Reakce na přítomnost spolužáků a dospělých ve třídě. Rozvíjení zrakového, sluchového, hmatového vnímání. Seznamování s prostředím třídy. Manipulace s předměty doprovázená pojmenováním, komentářem, seznámení s předměty denní potřeby, vytváření hygienických a stravovacích návyků. Vyjádření své nálady, pocitu libosti či nelibosti.</p> <p>Navázání a udržení očního kontaktu na předmět; manipulace s daným předmětem.</p>	
	Rozvíjení logického myšlení a paměti	
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na podnět - manipulovat s předměty - orientovat se v režimu dne - cíleně manipulovat s předměty - reagovat na mluvenou řeč - reagovat na hlas - mít základní představu o množství, rozlišit je a není 	<p>Reagování na daný podnět. Manipulace s předměty. Seznámení s režimem dne (piktogramy). Cílená manipulace s předměty podle učitele. Reagování na hlas učitele. Reakce na hlas, zvukový podnět. Vytváření představ o množství – je a není.</p>	
	Rozvíjení grafických schopností	
<ul style="list-style-type: none"> - spolupracovat při stimulaci prstů, dlaně - uchopit vytvarovanou houbičku - vytvořit barevnou stopu vytvarovanou houbičkou - reakce na tištěná velká hůlková písmena svého jména - poznat některé možnosti počítače - manipulovat se základními geometrickými tvary 	<p>Stimulace konečků prstů, dlaně. Uchopení vytvarované houbičky. Manipulace s vytvarovanou houbičkou. Reagování na tištěná velká hůlková písmena svého jména. Seznámení s počítačem (využívání interaktivní tabule). Manipulace se základními geometrickými tvary.</p>	

	Rozvíjení poznávacích schopností	<u>4. – 6. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat jednotlivými částmi svého těla - poznat vlastní jméno - znát členy své rodiny - poznat své spolužáky i učitele - zaměřovat pozornost na různé podněty a reagovat na ně - orientovat se v prostředí školy, v denním časovém rozvrhu - poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti - vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže - udržovat oční kontakt na předmět obrázků 	<p>Reagování částmi svého těla; hra na tělo. Rozpoznávání vlastního jména; možnost využití alternativní komunikace. Poznávání jednotlivých členů své rodiny (to je máma, to je táta...).</p> <p>Poznávání svých spolužáků a dospělých osob ve třídě, jejich kontaktování a reagování na ně. Zaměření pozornosti na zvukové, zrakové, hmatové podněty, reakce na tyto podněty. Seznamování s budovou školy, rozlišování dne a noci.</p> <p>Upevňování hygienických a stravovacích návyků, poznávání a používání předmětů denní potřeby v praxi. Vyjádření pocitů spokojenosti, nespokojenosti a bolesti; verbálně i neverbálně. Uchopení a manipulace s předměty; reagování na podněty a pokyny: dej, vezmi...</p>	
	Rozvíjení logického myšlení a paměti	
<ul style="list-style-type: none"> - krátkodobě se koncentrovat se na činnost - třídít předměty podle zadaných kritérií - orientovat se v režimu dne - orientovat se v prostoru - koncentrovat se na souvislou řeč - napodobovat zvuky - přiřazovat právě jeden prvek 	<p>Krátkodobé koncentrování na danou činnost. Třídění předmětů podle zadaných kritérií. Využívání režimu dne (fotografie, piktogramy). Cílená manipulace s předmětem v prostoru (rozlišování pojmů: nahoře - dole). Udržení koncentrace při poslechu četby učitele. Napodobování zvuků. Přiřazování právě jednoho prvku při manipulaci s předměty.</p>	
	Rozvíjení grafických schopností	
<ul style="list-style-type: none"> - uchopit podaný předmět - uchopit rehabilitační barevnou kuličku - vytvořit stopu rehabilitační barevnou kuličkou - koncentrace pozornosti na jednotlivá velká hůlková 	<p>Uchopení podaného předmětu. Uchopení rehabilitační barevné kuličky. Manipulace s rehabilitační barevnou kuličkou. Koncentrování pozornosti na jednotlivá velká hůlková</p>	

<p>písmena svého jména</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovat na upravené klávesnici - rozlišovat základní geometrické tvary 	<p>písmena svého jména a jejich částečné rozpoznávání. Práce na upravené klávesnici (využití interaktivní tabule). Třídění základních geometrických tvarů.</p>	
	Rozvíjení poznávacích schopností	<u>7. – 10. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat - reagovat na oslovení jménem, znát své jméno - znát členy své rodiny - poznat své spolužáky i učitele, znát jejich jména případně je oslovovat - vnímat různé podněty a reagovat na ně - orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor - poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti - vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit jednoznačně své pocity a upozornit na zdravotní potíže - řadit obrázky podle zadaných kritérií 	<p>Pojmenování částí svého těla; možnost využít alternativní komunikaci, ukázání na dané části svého těla. Reakce na oslovení vlastním jménem. Poznávání členů rodiny podle jejich jmen. Kontaktování svých spolužáků a učitele; rozpoznávání jejich jmen, rozlišování: chlapec – dívka. Zaměření a udržení krátkodobě pozornost na zvukové, zrakové, hmatové podněty. Poznávání typických znaků jednotlivých ročních období. Denní časový rozvrh. Vnímání prostoru. Upevňování a uplatňování hygienických a stravovacích návyků, snaha o samostatné používání předmětů denní potřeby v praxi. Jednoznačně vyjádření (verbálně i neverbálně) pocitů spokojenosti, nespokojenosti, bolesti. Třídění obrázků podle zadaných kritérií.</p>	
	Rozvíjení logického myšlení a paměti	
<ul style="list-style-type: none"> - cíleně se koncentrovat na určitou činnost - rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků - zvládnout složení dějových obrázků - orientovat se na vodorovné ploše - znát význam jednotlivých piktogramů - opakovat zvuky, slabiky, slova - rozlišovat číslíci 1 a 2 	<p>Cílená koncentrace na určitou činnost. Manipulace s předměty, třídění předmětů podle daných kritérií (velikost, barva, druh...), hledání dvojic obrázků. Rozpoznávání činností v určité denní době. Cílená manipulace s předmětem na vodorovné ploše (rozlišování nahoře, dole). Rozpoznávání významu jednotlivých piktogramů. Napodobování a opakování zvuků, slabik, slov (možnost využití obrázků domácích zvířat). Rozlišování číslíci 1 a 2 a jejich přiřazování k počtu.</p>	

	Rozvíjení grafických schopností	
<ul style="list-style-type: none"> - uchopit a podržet podaný předmět - uchopit rehabilitační štětec - vytvořit barevnou stopu rehabilitačním štětcem - poznat grafickou podobu svého jména - napsat své jméno pomocí počítače - poznat základní geometrické tvary 	<p>Uchopení a podržení podaného předmětu. Uchopení rehabilitačního štětce. Manipulace s rehabilitačním štětcem. Poznávání grafické podoby svého jména. Napsání svého jména na počítači (využití interaktivní tabule). Vkládání základních geometrických tvarů do správných výřezů v desce.</p>	

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a komunikace
Vyučovací předmět:	Řečová výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	2 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní hůlkového písma

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Předmět řečová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně.

Řečová výchova přispívá k rozvoji vyjadřovacích a komunikačních schopností žáků, prolíná všemi předměty i všemi ročníky.

U žáků rozvíjíme slovní zásobu (verbální i neverbální), řečové schopnosti a komunikační dovednosti. Prostřednictvím didaktických her, obrázků, předmětů denní potřeby a dalších metod a pomůcek učíme žáky vnímat a chápat různá sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových a volních vlastností žáků.

U žáků se závažnými komunikačními problémy využíváme systémy augmentativní a alternativní komunikace. Tyto systémy napomáhají žákům dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání, reagovat na podněty.

Výuka řečové výchovy probíhá většinou ve třídách. Organizace výuky probíhá často mimo lavice /na koberci, na podložkách, ve vacích, .../.

Převážná většina žáků též navštěvuje učebnu logopedie, kde probíhá individuální terapie s logopedem. Všichni učitelé mají možnost konzultovat vhodnou náplň řečové výchovy, využívání systému AAK, ... s logopedem, vzájemně spolupracují.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- ve velké míře užíváme názorných učebních pomůcek / obrázky, knihy, fotografie.../
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení
- získané zkušenosti spojujeme s využitím v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů:

- připravujeme žáky na problémy v běžných životních situacích a předcházíme komunikačním problémům
- nabízíme žákům dostatek příležitostí k poznávání a řešení známých situací
- učíme žáky překonávat komunikační bariéry

Kompetence komunikativní:

- klademe důraz na verbální či neverbální komunikaci s vrstevníky a s dospělými
- pro rozvoj komunikace využíváme augmentativní a alternativní komunikační systémy
- učíme se pojmenovávat základní pocity a vhodně prožívat silné emocionální zážitky
- vytváříme prostor pro komunikaci

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjíme komunikaci v rámci různých sociálních vztahů a situací
- v modelových a praktických situacích upozorňujeme na vhodné a nevhodné chování

Kompetence občanské:

- rozvíjíme základní prvky sociální komunikace

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

žák by měl

1. reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby
2. snažit se o správné dýchání
3. vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty
4. znát své jméno a reagovat na oslovení jménem
5. znát jména nejbližších osob a spolužáků
6. umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty
7. sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem
8. využívat komunikační počítačové hry

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
		<u>1. – 3. ročník</u>
- zkoušet reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	Rozvíjení vnímání zvukové stránky řeči Reakce na hlas pohybem či polohou těla, očním kontaktem. Diferenciace protikladů nahlas x potichu. Akustická a vizuální diference emocí v řeči (radost, zlost, rozkaz, prosba, ...).	
- pokusit se o nácvik správného dýchání	Rozvíjení fyziologického dýchání Přibližování dechových návyků fyziologické normě (nádech nosem, výdech ústy). Prohlubování jednotlivých fází dýchání. Vizualizace dýchání.	
- pokusit se vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty	Podpora vyjádření souhlasu či nesouhlasu Uvědomění si vlastních pocitů libosti či nelibosti. Podpora přirozeného vyjádření libosti či nelibosti. Korekce přirozeného vyjádření souhlasu či nesouhlasu sociálně přijatelným způsobem (verbálně nebo nonverbálně).	
- reagovat na své jméno	Podpora ztotožnění se s vlastním jménem Uvědomění si vlastní osoby v realitě. Uvědomění si vlastní osoby na fotografiích. Rekce na vlastní jméno.	
- postupně se učit znát jména nejbližších osob a spolužáků	Poznávání osob z okolí (rodina, škola, ...) Přiřazování jmen reálným osobám. Poznávání známých osob podle jmen na fotografiích. Vyjádřit poděkování (verbálně nebo nonverbálně). Nácvik systému AAK.	
- osvojovat si základy slušného chování	Osvojení si prvků slušného chování Vyjádřit pozdrav při vstupu nebo odchodu z místnosti (verbálně nebo nonverbálně).	

	<p>Vyjádřit prosbu (verbálně nebo nonverbálně). Vyjádřit poděkování (verbálně nebo nonverbálně). Nácvik systému AAK.</p>	
- pokusit se sdělit svá přání a potřeby verbálním či nonverbálním způsobem	<p>Podpora vyjádření vlastních přání a potřeb Uvědomění si vlastní osoby. Poznávání částí vlastního těla v realitě. Poznávání částí těla na fotografiích. Poznávání částí těla na obrázcích. Rozvoj slovní zásoby v oblastech jídla, pití, osobní hygieny, rodiny, školy, zdraví a nemocí. Podpora vyjádření libosti či nelibosti.</p>	
- snažit se využívat komunikační počítačové hry	<p>Rozvíjení počítačových dovedností Osvojení si práce s myši nebo s alternativními tlačítky. Osvojení si práce s dotykovou obrazovkou. Podpora vizuální a akustické percepce PC programu. Podpora vokalizace, jako reakce na výstup PC programu.</p>	
		<u>4. – 6. roč.</u>
- učit se reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	<p>Rozvíjení vnímání zvukové stránky řeči Reakce na hlas pohybem či polohou těla, očním kontaktem. Akustická a vizuálně diferencovaná emoce v řeči (radost, zlost, rozkaz, prosba, ...). Sdílení pozornosti. Zjištění úrovně a porozumění řeči.</p>	
- snažit se o správné dýchání	<p>Rozvíjení fyziologického dýchání Upevňování návyku správného dýchání (dechová cvičení). Cviky rtů a jazyka – gymnastika mluvidel.</p>	
- učit se vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty	<p>Podpora vyjádření souhlasu či nesouhlasu Podpora přirozeného vyjádření libosti či nelibosti. Vyjadřování libosti či nelibosti gesty.</p>	

- naučit se poznat své jméno a reagovat na oslovení jménem	Podpora ztotožnění se s vlastním jménem Prohlubování zrakového a sluchového vnímání. Uvědomění si vlastní osoby na fotografiích (poznání sebe sama mezi ostatními).	
- naučit se postupně znát jména nejbližších osob a spolužáků	Poznávání osob z okolí (rodina, škola, ...) Přiřazování jmen reálným osobám. Poznávání známých osob podle jmen na fotografiích. Reagování na hlas rodiče, učitele, spolužáka.	
- osvojovat si prvky slušného chování	Osvojení si prvků slušného chování Vyjádřit pozdrav při vstupu nebo odchodu z místnosti (verbálně nebo nonverbálně). Vyjádřit prosbu (verbálně nebo nonverbálně). Vyjádřit poděkování (verbálně nebo nonverbálně). Prohlubování využívání systému AAK.	
- snažit se sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem	Podpora vyjádření vlastních přání a potřeb Poznávání částí těla na fotografiích a obrázcích. Rozvoj slovní zásoby s použitím reálných předmětů, obrázků, fotografií. Sdělení přání a potřeb verbálně i nonverbálně (využití systému AAK).	
- snažit se využívat komunikační počítačové hry	Rozvíjení počítačových dovedností Podpora vizuální a akustické percepce PC programu. Podpora vokalizace, jako reakce na výstup PC programu. Ovládnutí PC dle individuálních schopností.	
		<u>7. – 10. roč.</u>
- reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	Rozvíjení vnímání zvukové stránky řeči Reakce na hlas pohybem či polohou těla, očním kontaktem. Akustická a vizuální diferenciací emocí v řeči (radost, zlost, rozkaz, prosba,...). Napodobování hlasů a zvuků.	

	Zjištění úrovně a porozumění řeči.	
- snažit se o správné dýchání	Rozvíjení fyziologického dýchání Upevňování návyku správného dýchání (dechová cvičení). Cviky rtů a jazyka – gymnastika mluvidel. Fonematická cvičení.	
- vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty	Podpora vyjádření souhlasu či nesouhlasu Podpora přirozeného vyjádření libosti či nelibosti. Vyjadřování libosti či nelibosti verbálně i nonverbálně.	
- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem	Podpora ztotožnění se s vlastním jménem Prohlubování zrakového a sluchového vnímání. Uvědomění si vlastní osoby na fotografiích.	
- znát jména nejbližších osob a spolužáků	Poznávání osob z okolí (rodina, škola, ...) Přiřazování jmen reálným osobám. Poznávání známých osob podle jmen na fotografiích.	
- umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty	Osvojení si prvků slušného chování Pozdrav při vstupu nebo odchodu z místnosti (verbálně nebo nonverbálně). Prosba (verbálně nebo nonverbálně). Poděkování (verbálně nebo nonverbálně). Prohlubování znalostí ve využívání systému AAK.	
- sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem	Podpora vyjádření vlastních přání a potřeb Rozvoj slovní zásoby s použitím reálných předmětů, obrázků, fotografií. Sdělení přání a potřeb verbálně i nonverbálně (využití systému AAK).	
- využívat komunikační počítačové hry	Rozvíjení počítačových dovedností Podpora vizuální a akustické percepce PC programu. Podpora vokalizace, jako reakce na výstup PC programu. Ovládání PC dle individuálních schopností. Práce s výukovými programy.	

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět:	Smyslová výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
	5 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Předmět smyslová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací 5 hodin týdně (ve všech ročnících je výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Smyslová výchova je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání. Žáci si systematicky a opakovaně procvičují zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Smyslovou výchovou u žáků zdokonalujeme i úroveň motoriky, rozvíjíme schopnost komunikace a verbálního i neverbálního vyjadřování. Smyslová výchova prolíná všemi předměty, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

Výuka předmětu probíhá ve třídě, venku v přírodě, na hřišti, ve městě a na výletech.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- podporujeme kladný vztah žáka k učení vytvářením příjemného a pozitivního prostředí, vytváříme situace, v nichž má žák z učení radost
- k výuce využíváme vhodné učební materiály a názorné pomůcky (obrázky, knihy, fotografie, moderní počítačové programy, interaktivní tabuli apod.)

- jednoduché pojmy jsou vysvětlovány a objasňovány s pomocí a využitím všech smyslů a spojovány s praktickým životem
- při nácviku stimulujeme žákovy smysly a využíváme kompenzačních smyslů

Kompetence k řešení problémů:

- pravidelným procvičováním, opakováním a s pomocí vzoru a nápodoby učíme žáka řešit základní problémové situace
- žáka připravujeme na problémy vyskytující se v běžných životních situacích
- prostředí školy upravujeme a zpřístupňujeme žákovým smyslům pomocí piktogramů, obrázků a fotografií a dle potřeb žáka prostředí strukturujeme
- dle možností a naladění žáka dodržujeme pravidelný sled činností, dodržujeme denní režim
- na změnu činnosti žáka předem citlivě připravujeme
- vytváříme atmosféru vzájemné důvěry a dáváme žákovi prostor k vyjádření vlastních problémů

Kompetence komunikativní:

- pro navození komunikace vytváříme klidné a motivující prostředí
- pro rozvoj komunikace využíváme augmentativní a alternativní komunikační systémy
- pravidelným nácvikem a s využitím vzoru a nápodoby učíme žáka vhodně vyjadřovat své potřeby, emoce, souhlas a nesouhlas
- vytváříme prostor pro komunikaci a plně respektujeme žákovy vyjadřovací možnosti
- s využitím funkčních smyslů pomáháme žákovi poznávat ostatní osoby (podle vzhledu, hlasu, využíváme fotografie, zvukové nahrávky apod.)
- učíme žáka adekvátně reagovat na druhou osobu (nacvičujeme reakce na oslovení, na pozdrav, na žádost, na výzvu apod.)

Kompetence sociální a personální:

- klademe důraz na verbální či neverbální komunikaci s vrstevníky a s dospělými
- rozvíjíme schopnost orientace v prostředí, ve kterém se žák pohybuje
- rozvíjíme komunikaci v rámci různých sociálních vztahů a situací
- učíme žáky udržovat vztahy s vrstevníky
- pomocí různých her a činností učíme žáka uvědomovat si svou vlastní osobu (využíváme masáže, her na tělo, pohybových a hudebně pohybových her)

Kompetence pracovní:

- upevňujeme osvojené hygienické návyky a zvyšujeme stupeň sebeobsluhy a samostatnosti
- vedeme žáky k plnění daných instrukcí a vytváříme pracovní návyky
- žáka seznamujeme s běžnými předměty různých tvarů, učíme ho s předměty vhodně manipulovat, nacvičujeme správný úchop
- s využitím názoru a vhodných učebních pomůcek učíme žáka poznávat vlastnosti předmětů
- žáka seznamujeme s nejjednoduššími pracovními a výtvarnými technikami a učíme ho dané techniky v maximální možné míře ovládat

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ

žák by měl

1. uchopit a manipulovat s předměty
2. rozlišovat tvary a barvy předmětů
3. poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti
4. třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty
5. poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky
6. rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu
7. napodobit předvedené pohyby

ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ

žák by měl

1. reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání
2. poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky
3. poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí
4. poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky
5. rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků

ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ

žák by měl

1. zvládat základní sebeobslužné dovednosti
2. poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů
3. třídit předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru
4. poznat známé předměty podle hmatu
5. rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)

PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE

žák by měl

1. vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
2. orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí
3. rozlišovat vpravo – vlevo
4. rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle
5. řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu
6. rozeznat roční období podle základních znaků

ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ

žák by měl

1. rozlišit jednotlivé chutě
2. poznat předměty čichem podle vůně
3. rozlišit vůně a pachy
4. poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
		<u>1. - 3. ročník</u>
	Rozvíjení zrakového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor oběma očima - pokusit se o úchop - pozorovat předměty - poznat pozorovaný předmět - poznat předmět na obrázku - poznat členy své rodiny - rozpoznat denní dobu podle činnosti - napodobit jednoduché předvedené pohyby 	<p>Sledování výrazných předmětů ve svém okolí. Sledování pohybujících se předmětů. Natahování se po předmětech. Nácvik úchopu. Soustředěné pozorování výrazných předmětů. Pozorování a poznávání základních předmětů. Prohlížení velkých obrázků s jednoduše vyobrazenými předměty. Poznávání rodičů, sourozenců. Přiřazování činnosti k určité denní době. Pozorování předvádějícího. Nácvik nápodoby jednoduchého předvedeného pohybu s pomocí.</p>	
	Rozvíjení sluchového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet sluchové vnímání - poslouchat různé zvuky ze svého okolí - poslouchat hlas rodičů a učitele - poslouchat reprodukované zvuky - poznat základní zvuky školního prostředí 	<p>Poslech vyprávěného. Nácvik reagování na oslovení. Poslouchání a poznávání zvuků běžného dne. Nácvik pozorného poslechu vyprávění učitele a rodiče. Poslouchání zvukových nahrávek. Seznámení se s běžnými zvuky ve škole.</p>	
	Rozvíjení hmatového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - snažit se o spolupráci při sebeobslužných činnostech - přijímat podávané předměty z různých materiálů - snažit se uchopovat předměty ve svém nejbližším okolí 	<p>Nácvik základních sebeobslužných činností. Rozvíjení hmatové percepce (stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaně). Seznamování s předměty denní potřeby. Nácvik úchopu předmětů.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zajímat se o předměty ve svém okolí - snažit se s předměty manipulovat 	<p>Poznávání předmětů z nejbližšího okolí. Poznávání předmětů hmatem. Nácvik manipulace s předměty. Rozvoj hmatové percepce a jemné motoriky. Nácvik třídění známých předmětů. Nácvik třídění přírodnin. Hlazení jemných látek.</p>	
	Prostorová a směrová orientace	
<ul style="list-style-type: none"> - snažit se vnímat prostor ve známém prostředí - vnímat základní orientační body ve známém prostoru - vnímat prostor své třídy, školy a nejbližšího okolí - aktivně vnímat změny směru při pohybu - vnímat změnu polohy předmětu v prostoru i na ploše - snažit se manipulovat s předměty na pracovní ploše - vnímat s pomocí názoru charakteristické znaky daného ročního období 	<p>Seznamování s okolním prostředím. Seznamování s prostředím třídy (lavice, okna, dveře, odpočinková zóna apod.). Seznamování s prostředím školy (třída, šatna, chodba, WC, tělocvična, psychorelaxační místnost, prostředí pro ergoterapii a fyzioterapii, herna apod.). Nácvik směrové orientace. Nácvik orientace v prostoru a na ploše. Poznávání přírody v různých ročních obdobích.</p>	
	Rozvíjení čichového a chuťového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjet chuťovou percepci - rozvíjet čichovou percepci 	<p>Nácvik správného žvýkání a polykání. Nácvik správného dýchání.</p>	
		<u>4. - 6. ročník</u>
	Rozvíjení zrakového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - sledovat pohledem předměty - snažit se uchopit předměty - rozlišovat předměty podle barvy - poznat základní předměty - řadit předměty do řady 	<p>Pozorování předmětů. Nácvik úchopu předmětů. Rozlišování základních barev na předmětech. Pozorování a poznávání základních předmětů. Nácvik řazení předmětů do řady.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat předměty podle velikosti - přiřadit k obrázku reálný předmět - poznat pedagogy ve třídě - rozpoznat denní dobu podle činnosti a obrázku - napodobit předvedené pohyby 	<p>Rozlišování předmětů – velký/malý. Nácvik přiřazování předmětů k obrázkům. Poznávání dospělých osob ve třídě. Přiřazování činnosti a obrázku k určité době. Nácvik napodobování předváděných pohybů s pomocí.</p>	
Rozvíjení sluchového vnímání		
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na oslovení - poznat a rozlišit zvuky - poznat podle hlasu rodiče a pedagogy - poznávat domácí zvířata a jejich zvuky - rozlišovat zvuky školního prostředí 	<p>Nácvik reakce na oslovení, otočení se za oslovujícím. Poslech a poznávání přírodních zvuků. Poslech a poznávání umělých zvuků. Nácvik poznávání hlasů pedagogů. Poznávání domácích zvířat a zvuků, které vydávají. Přiřazování zvířat a zvuků, které vydávají. Poznávání a nácvik rozlišování školních zvuků.</p>	
Rozvíjení hmatového vnímání		
<ul style="list-style-type: none"> - zapojovat se do sebeobslužných činností dle svých individuálních možností - snažit se pomocí hmatu poznávat uchopený předmět - snažit se podávané předměty rozlišit podle velikosti a tvaru - aktivně přijímat oblíbené předměty ze svého okolí a manipulovat s nimi - snažit se pomocí hmatu poznávat vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu) 	<p>Procvičování jednoduché sebeobslužných činností. Nácvik pomoci při svlékání a oblékání. Nácvik pomoci při stravování. Úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a materiálů. Manipulace s předměty. Předměty kolem nás. Rozvoj hmatové percepce a jemné motoriky. Hry s vodou, hry ve vodě, hry s bublinkami. Nácvik rozlišování vlastností předmětů (teplé – studené, měkké – tvrdé, suché – mokré, těžké – lehké, hladké – drsné apod.).</p>	
Prostorová a směrová orientace		
<ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostředí a aktivně reagovat na změnu směru - snažit se aktivně poznávat svou třídu, školu a nejbližší okolí - ukazovat vpravo a vlevo s pomocí další osoby a s využitím názorných pomůcek 	<p>Okolní prostředí. Nácvik orientace ve známém prostředí. Třída, škola a nejbližší okolí. Nácvik orientace ve třídě, škole a nejbližším okolí. Nácvik směrové orientace (vpravo, vlevo, pravá ruka a levá ruka).</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí druhé osoby rozlišovat v prostoru a na ploše nahore – dole, před – za, vedle - s pomocí druhé osoby manipulovat s předměty a umísťovat je na ploše dle pokynů - snažit se s pomocí názoru a s využitím svých smyslů poznávat charakteristické znaky ročních období 	<p>Nácvik orientace v prostoru a na ploše (poznávání pojmů nahore – dole, před – za, vedle).</p> <p>Nácvik řazení předmětů podle směrové orientace.</p> <p>Nácvik umísťování předmětů podle jednoduchých pokynů.</p> <p>Nácvik rozlišování charakteristických znaků jednotlivých ročních období.</p>	
	Rozvíjení čichového a chuťového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - poznat základní chutě - poznat aromatické potraviny čichem podle vůně - poznat základní vůně a pachy - poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky 	<p>Ochutnávání potravin s výraznými chutěmi a jejich poznávání.</p> <p>Nácvik rozlišování potravin čichem.</p> <p>Seznámení se se specifickými vůněmi a pachy.</p> <p>Seznámení se se zkaženými potravinami.</p>	
		<u>7. - 10. ročník</u>
	Rozvíjení zrakového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - uchopit a manipulovat s předměty - rozlišovat tvary a barvy předmětů - podle svých možností poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti - třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty - poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky - rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu - napodobit předvedené pohyby 	<p>Pozorování a uchopování předmětů.</p> <p>Nácvik koordinace oko – ruka.</p> <p>Manipulace s předměty.</p> <p>Nácvik rozlišování základních barev, základních tvarů.</p> <p>Nácvik rozlišování velikosti: velký/malý.</p> <p>Třídění předmětů podle tvaru.</p> <p>Třídění předmětů podle barvy.</p> <p>Třídění předmětů podle velikosti.</p> <p>Skládání předmětů podle velikosti a barvy do řady.</p> <p>Třídění obrázků podle obsahu.</p> <p>Přiřazování obrázků a reálných předmětů.</p> <p>Poznávání pedagogů a spolužáků.</p> <p>Poznávání denní doby podle činnosti nebo obrázku.</p> <p>Napodobování předvedeného pohybu dle možností samostatně.</p>	

	Rozvíjení sluchového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání - poznat, rozlišit a snažit se napodobit různé zvuky - poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí - poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky - rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků podle svých možností 	<p>Nácvik reagování na oslovení, zavolání. Poznávání různých zvuků. Pokusy o nápodobu nejběžnějších zvuků. Poznávání hlasů ze svého okolí (pedagogové, spolužáci). Nácvik poznávání a rozlišování zvuků zvířat.</p> <p>Poznávat zvuky školního prostředí. Seznámení s nepříjemnými zvuky. Relaxace.</p>	
	Rozvíjení hmatového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní sebeobslužné dovednosti dle svých individuálních možností - poznat hmatem velikost, tvar a povrch známých a oblíbených předmětů - třídít známé předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru - poznat známé předměty podle hmatu - rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti známých a oblíbených předmětů (tvrdost, teplotu) 	<p>Sebeobslužné činnosti (oblékání, svlékání, stravování).</p> <p>Rozvíjení hmatové percepce. Manipulace s předměty různé velikosti Manipulace s předměty různých tvarů a povrchů.</p> <p>Předměty denní potřeby. Třídění přírodnin, různých předmětů. Rozlišování předmětů různých fyzikálních vlastností (pojmy tvrdé – měkké, teplé – studené, těžké – lehké, hladké – drsné apod.).</p>	
	Prostorová a směrová orientace	
<ul style="list-style-type: none"> - vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru - orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí - rozlišovat vpravo – vlevo - rozlišovat nahoře – dole, před – za., vedle - řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu - rozeznat roční období podle základních znaků 	<p>Okolní prostředí. Směrová orientace. Orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí. Rozlišování pravá – levá. Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru. Umísťování předmětů dle pokynů. Řazení a skládání předmětů. Příroda v ročních obdobích.</p>	

	Rozvíjení čichového a chuťového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit jednotlivé chutě - poznat předměty čichem podle vůně - rozlišit vůně a pachy - poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky 	Rozlišování chutí jídla a pití. Poznávání potravin podle vůně. Rozlišování vůní a pachů. Seznámení se s nebezpečnými látkami.	

UČEBNÍ OSNOVY SVÍTÁNÍ/ZŠ speciální RHB pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Výtvarná výchova
Období - ročník:	1. – 10. ročník
Počet hodin:	1 hod. týdně

CÍLOVÉ ZAMĚŘENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehudbních a hudbních zvuků
- rozlišování vybraných hudbních nástrojů podle zvuku
- zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tento předmět byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět výtvarná výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací 1 hodina týdně.

Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Vyučovací předmět se zaměřuje na poznání základních technik ve výtvarné výchově, seznamuje žáky s různými materiály, učí je různým alternativním druhům vyjadřování (barevné vyjádření nálad a emocí). Tento předmět rozvíjí základní výtvarné a pracovní dovednosti, smyslové vnímání, schopnosti vyjadřovat se, podporuje kreativitu. Dále pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci, získávat všestranné dovednosti a zlepšuje jemnou motoriku.

Výtvarná výchova má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Mezi metody a formy práce jsou zařazovány co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování.

Výuka probíhá většinou ve třídách, do výuky jsou zařazeny vycházky do okolí a práce v terénu.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- nabízíme žákům základní jednoduché techniky, jejichž prostřednictvím jim umožňujeme vyjádřit se
- dáváme jim možnost pracovat s rozličnými materiály a různými pomůckami
- učíme je udržovat si své pracovní místo v pořádku

Kompetence k řešení problémů:

- umožňujeme žákům vnímat různé problémové situace a následně na ně reagovat různými výtvarným zpracováním
- vedeme žáky k dodržování bezpečnosti práce při vyučování

Kompetence komunikativní:

- nabízíme žákům možnost svobodně vyjádřit své pocity, emoce, nálady pomocí různých technik
- vedeme žáky k samostatnosti

Kompetence sociální a personální:

- vytváříme možnost pro skupinovou práci
- učíme žáky důležitosti spolupráce, důležitosti mít někoho blízkého (Můj kamarád, Moje rodina)

Kompetence občanské:

- učíme žáky jak se chovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- učíme žáky základním bezpečnostním pravidlům (doprava ve městě)

Kompetence pracovní:

- nabízíme žákům základní jednoduché výtvarné techniky, které mohou vhodně kombinovat a využít při výtvarných činnostech
- žáka seznamujeme s běžnými předměty různých tvarů, učíme ho s předměty vhodně manipulovat, nacvičujeme správný úchop
- žáka seznamujeme s nejjednoduššími výtvarnými technikami a učíme ho dané techniky v maximální možné míře ovládat

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

žák by měl

1. zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu
2. používat na elementární úrovni prostředky a postupy
3. vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary
4. vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity
5. uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech

DÍLČÍ VÝSTUPY žák by měl	UČIVO	ČASOVÉ ZAŘAZENÍ
<ul style="list-style-type: none"> - seznámit se se základními dovednostmi pro vlastní tvorbu - sledovat používané postupy a prostředky - vnímat rozdíly mezi barvami a základními kontrasty (světlo a tma) - vyjádřit příjemné a nepříjemné pocity - rozvíjet vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech 	<p>Uvolňovací cvičení. Cvičení očního kontaktu a prostorové orientace. Práce s prstovými barvami, uplatnění vlastního těla.</p> <p>Navázání očního kontaktu. Seznámení se s výtvarnými prostředky a ukázka postupů, pasivní sledování.</p> <p>Cvičení očního kontaktu. Nácvik rozlišování barev, třídění barev.</p> <p>Nácvik vyjádření příjemných a nepříjemných vjemů.</p> <p>Rozvíjení kladného vnímání libých pocitů.</p>	<u>1. - 3. ročník</u>
		<u>4. - 6. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - nacvičit základní dovednosti pro vlastní tvorbu - napodobovat postupy a používání vhodných prostředků - rozlišit základní barvy a tvary 	<p>Nácvik úchopu výtvarných pomůcek. Práce s prstovými barvami, prostorová tvorba a modelování (papír, stavebnice, modelovací hmoty).</p> <p>Nácvik správných postupů napodobou (správná volba vhodných prostředků, nůžky = stříhání, lepidlo = lepení,...) Nácvik úchopu výtvarných pomůcek. Práce s přírodninami – poznávání přírodního materiálu (šišky, listí,...), práce s prstovými barvami, modelínou.</p> <p>Ukazování požadované barvy a její pojmenování.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - vyjádřit vlastní vnímání a představy - rozvíjet vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech 	<p>Rozlišování a třídění základních tvarů. Manipulace s barevnými objekty.</p> <p>Vyjádření vlastních vjemů a emocí prostřednictvím barev.</p> <p>Rozvíjení hmatového vnímání a představivosti při výtvarných činnostech.</p>	
		<u>7. - 10. ročník</u>
<ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu - používat na elementární úrovni prostředky a postupy - vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary - vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity - uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech 	<p>Základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru. Prostorová tvorba a modelování (papír, stavebnice, textilie, hlína, modelovací hmota).</p> <p>Aktivní používání výtvarných prostředků a postupů na elementární úrovni. Modelování, volba vhodných pracovních postupů, využívání různorodých tradičních i méně tradičních materiálů.</p> <p>Nácvik vnímání základních vztahů mezi barvami (barevné kontrasty a tvary), manipulace s objekty.</p> <p>Vyjádření vlastních vjemů, pocitů a představ pomocí vybraných výtvarných prostředků a postupů.</p> <p>Uplatňování představivosti, rozvíjení hmatového a zrakového vnímání při výtvarných činnostech, muzikomalba.</p>	